

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/535,Wyklad-Tadeusza-Ruzikowskiego-Brudna-statystyka-Gdansk-16-lutego-2005-r.html>

20.03.2026, 08:49

Wykład Tadeusza Ruzikowskiego „Brudna statystyka” – Gdańsk, 16 lutego 2005 r.

23.02.2005

Dnia 16 lutego 2005 r. w sali konferencyjnej gdańskiego Oddziału IPN odbył się wykład Tadeusza Ruzikowskiego (pracownika Biura Edukacji Publicznej IPN w Warszawie) poświęcony tajnym współpracownikom UB i SB w czasach PRL. Był to kolejny wykład otwarty trwającego już ponad 2 lata cyklu „Z materiałów IPN”, ale żaden poprzedni nie cieszył się takim zainteresowaniem. Przybyli – osoby w różnym wieku i różnych zawodów – nie mieścili się w sali.

Prelegent skupił się na analizie danych zbiorczych, dlatego swojemu wystąpieniu nadał tytuł „Brudna statystyka”. Przypomniwał też różne kategorie donosicieli komunistycznej bezpieki i metody „prowadzenia” konfidentów przez funkcjonariuszy UB/SB.

Największy „rozkwit” agentury komunistycznych służb specjalnych w Polsce przypada nie na lata stalinowskiego terroru (w roku 1953 około 80 tys. konfidentów), lecz na okres stanu wojennego i ostatnich lat komunizmu (pod koniec lat 80. ponad 100 tys.). Ta informacja wzbudziła wielkie poruszenie wśród słuchaczy. Statystyka wykazuje również wyraźnie, że największy werbunek agentury nastąpił w roku 1982, po wprowadzeniu stanu wojennego. Jeden z słuchaczy wyraził opinię, że był to okres zabijania nadziei na jakiegokolwiek zmiany w Polsce i werbowanie ludzi do brudnej roboty było z tego powodu ułatwione.

Duże wrażenie zrobiła także statystyka dotycząca wykształcenia tajnych współpracowników bezpieki. Aż 38 proc. z nich to ludzie z wyższym wykształceniem, tylko 2 proc. ludzie z wykształceniem podstawowym.

Spotkanie trwało dwie godziny, obecni zadawali wiele pytań. Osobom szczególnie zainteresowanym tą problematyką polecamy studium Tadeusza Ruzikowskiego, opublikowane w periodyku naukowym IPN „Pamięć i Sprawiedliwość” („Tajni współpracownicy pionów operacyjnych aparatu bezpieczeństwa 1950-1984”, PiS, nr 1/2003, ss. 109-133).

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

